Bureau Viridis
Onderzoeksbureau voor natuur en landschap

QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET

GRONDDEPOT NIJKERKERSTRAAT TE AMERSFOORT

In opdracht van Gemeente Amersfoort

Quickscan Flora- en faunawet
Gronddepot Nijkerkerstraat te Amersfoort

Bureau Viridis
Onderzoeksbureau voor natuur en landschap

P. Maas

QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET GRONDDEPOT NIJKERKERSTRAAT TE AMERSFOORT

In opdracht van Gemeente Amersfoort, april 2014

© 2014 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Beesdseweg 3-18
4104 AW Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 8212 39 119 BO1
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst en samenstelling:	Mw. P. Maas, adviseur ecologie
Veldonderzoek & foto's:	Dhr. J. Maassen, veldecoloog
Foto voorblad:	Houtwal tussen de percelen aan de Nijkerkerstraat te Amersfoort
Projectnummer:	2014-26
Wijze van citeren:	Maas, P., 2014. Quickscan Flora- en faunawet Gronddepot Nijkerkerstraat te Amersfoort. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg
In opdracht van:	Gemeente Amersfoort
Contactpersoon:	Dhr. B. Spruitenburg
Status:	DEFINITIEF 16-04-2014
Ondertekening:	Dhr. Th. de Jong, directeur
Paraaf:	

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2013, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

Inhoud

1 Inleiding 1
1.1 Aanleiding en context 1
1.2 Onderzoeksvragen 1
1.3 Leeswijzer 1

2 Plangebied en werkzaamheden 3
2.1 Ligging van het plangebied 3
2.2 Omschrijving van de werkzaamheden 3
2.3 Impressie en omschrijving plangebied 4

3 Wettelijk kader en beschermde soorten 5
3.1 Relevante natuurwetgeving 5
3.2 Flora- en faunawet 5

4 Onderzoeksmethode 7
4.1 Literatuuronderzoek 7
4.2 Veldonderzoek 7
4.3 Analyse 7

5 Resultaten en effectbeoordeling 9
5.1 Vaatplanten 9
5.2 Grondgebonden zoogdiersoorten 9
5.3 Vleermuizen 9
5.4 Vogels 10
5.5 Vissen 10
5.6 Amfibieën 11
5.7 Reptielen 11
5.8 Ongewervelde diersoorten 11

6 Conclusie en advies 13
6.1 Beantwoording onderzoeksvragen 13
6.2 Mitigerende maatregelen 14
6.3 Conclusie en advies 14

7 Literatuur 15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Gemeente Amersfoort heeft het voornemen om op twee percelen aan de Nijkerkerstraat te Amersfoort het terrein als gronddepot in te richten. Dit gronddepot zal door gemeente Amersfoort tot 2020 in gebruik genomen worden.

Ruimtelijke ingrepen kunnen negatieve effecten op beschermde natuurwaarden veroorzaken. Indien strikt[1] beschermde plant- of diersoorten aanwezig zijn worden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Om te onderzoeken of dit het geval is, heeft de gemeente Amersfoort daarom Ecologisch Adviesbureau Viridis gevraagd een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van strikt beschermde plant- en diersoorten doormiddel van een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet.

1.2 Onderzoeksvragen

Voorliggende rapportage geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn in het plangebied strikt beschermde plant- of diersoorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?
- Ondervinden aanwezige strikt beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?
- Zo ja, is het mogelijk om negatieve effecten op aanwezige soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het te verwachten dat het noodzakelijk is om een ontheffing voor de Flora- en faunawet aan te vragen?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de Flora- en faunawet uit te voeren.

1.3 Leeswijzer

In voorliggende rapportage worden bovenstaande onderzoeksvragen beantwoord. In hoofdstuk 2 is het plangebied en de voorgenomen ingreep beschreven. In hoofdstuk 3 is het wettelijke kader met betrekking tot beschermde soorten in Nederland benoemd. In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode beschreven en vervolgens zijn in hoofdstuk 5 de resultaten van het onderzoek gepresenteerd (inclusief effectenbeoordeling). De conclusie en het advies zijn in hoofdstuk 6 beschreven. Tot slot is een overzicht van de geraadpleegde literatuur in hoofdstuk 7 opgenomen.

[1] Onder strikt beschermde plant- en diersoorten wordt in deze rapportage verstaan de soorten die opgenomen zijn in tabel 2 of tabel 3 van de Flora- en faunawet.

2 Plangebied en werkzaamheden

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied omvat twee percelen ten noorden van Amersfoort, direct ten noordoosten van het verkeersplein Hoevelaken. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied aan de Nijkerkerstraat te Amersfoort.

Het terrein wordt aan de oostzijde door de Nijkerkstraat en aan de westzijde door de A28 begrensd. Ten noorden en zuiden van het terrein zijn graslanden aanwezig. Rondom de graslanden zijn sloten en houtwallen aanwezig.

2.2 Omschrijving van de werkzaamheden

In het gebied zal, voorafgaande aan de realisatie van een gronddepot, archeologisch onderzoek plaatsvinden. Daarna zal het terrein als gronddepot ingericht worden. Het gronddepot zal door de gemeente Amersfoort tot 2020 in gebruik blijven.

De houtwallen rondom het grasland, alsook de sloten, worden door de ruimtelijke ingreep niet aangetast. Er worden ook geen bebouwingen gesloopt of gebouwd. Het transport (aan- en afvoer) van grond vindt plaats over de bestaande weg (Nijkerkerstraat).

Figuur 1 | Globale ligging van het plangebied aan de Nijkerkerstraat te Amersfoort (rood omkaderd).

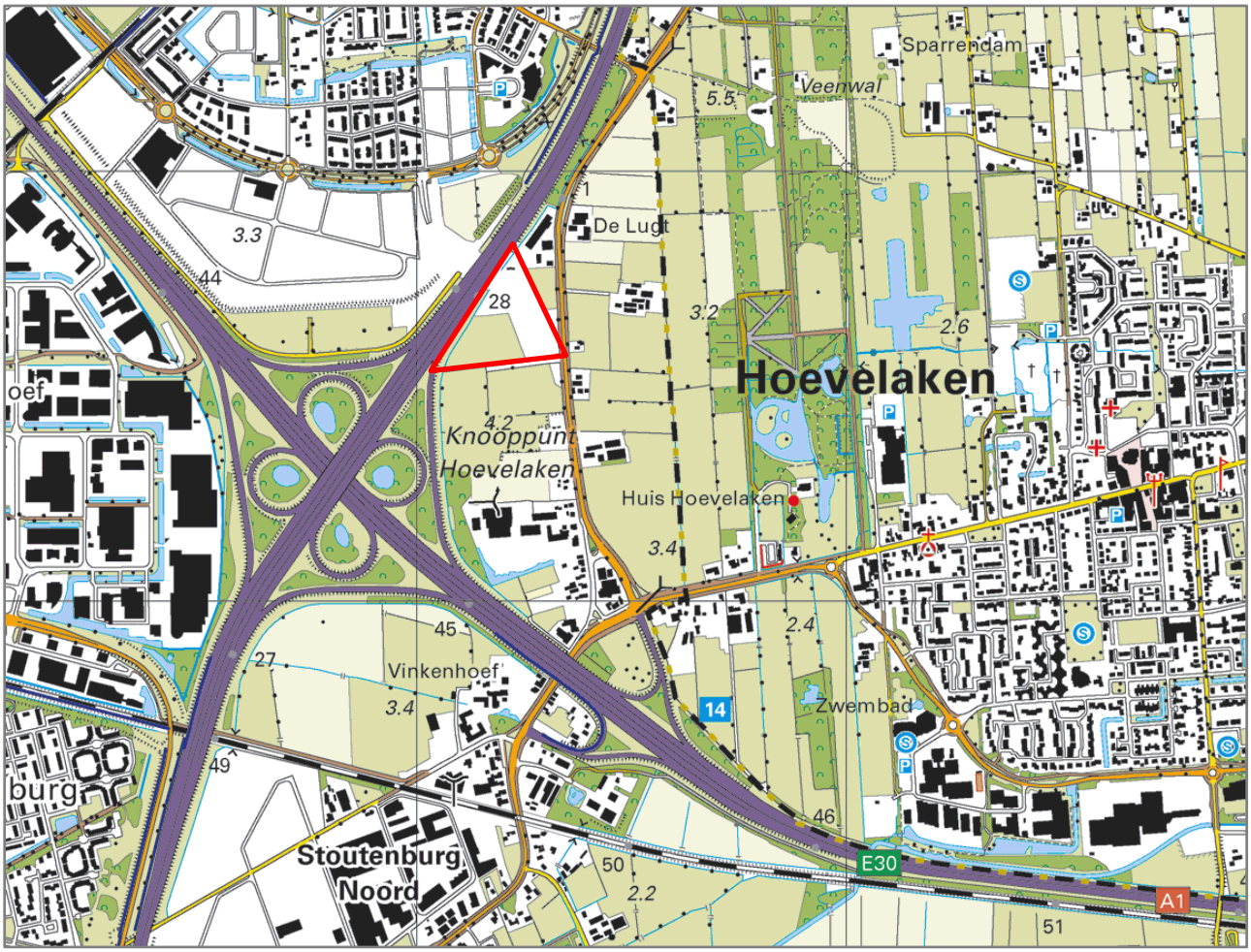

2.3 Impressie en omschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit twee percelen die deel uitmaken van het oorspronkelijk kleinschalig agrarisch landschap uit deze omgeving (foto 1). Kenmerkend in de omgeving is de afwisseling van kleine landbouwpercelen en houtwallen van elzenhakhout en knotwilgen.

Het plangebied ligt op een dekzandrug en is daardoor relatief droog. Het plangebied is toegankelijk via een breed zandpad. Het zandpad wordt door een watergang met houtwal van het plangebied afgescheiden. Centraal binnen het plangebied functioneert een houtwal met sloot als afscheiding tussen beide percelen, waarvan een deel van deze houtwal gekapt is. De noordelijke houtwal bestaat voor een groot deel uit geknotte elzen (foto 2). De zuidelijke houtwal bestaat voornamelijk uit oude knotwilgen (foto 3).

Het gehele plangebied wordt omgeven door watergangen. Uitgezonderd de nieuw gegraven watergang langs de noordrand betreffen alle watergangen greppels en kleine sloten met een zeer laag waterpeil of droog vallend, waardoor deze weinig geschikt voor vissen zijn. De nieuw gegraven watergang aan de noordzijde is veel breder, dieper en rijk begroeid en daardoor zeer geschikt voor beschermde vissoorten en amfibieën (foto 4).

Foto 1 | Plangebied aan de Nijkerkerstraat Amersfoort.

Foto 2 | Noordelijke houtwal van elzen en sloot.

Foto 3 | Zuidelijke houtwal van knotwilg en greppel.

Foto 4 | Noordelijke (nieuwe) watergang.

3 Wettelijk kader en beschermde soorten

3.1 Relevante natuurwetgeving

De natuurwetgeving en het natuurbeleid in Nederland zijn ondergebracht in verschillende wetten en regels. De natuurwaarden in Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Ook buiten deze beschermde gebieden zijn verschillende soorten planten en dieren beschermd door de Flora- en faunawet. Tenslotte bestaat in Nederland de Ecologische Hoofdstructuur, waarvoor de provincies beleid maken.

De voorgenomen ontwikkeling kan mogelijk negatieve effecten op aanwezige strikt beschermde soorten flora en fauna veroorzaken. Het is daarom noodzakelijk te onderzoeken welke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied en wat de effecten van de ingrepen zijn op deze soorten. Om dit inzicht te verkrijgen is een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

3.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is alleen (met uitzondering van de zorgplicht) van toepassing op de in de wet aangewezen beschermde soorten. Dit zijn alle van nature in Nederland voorkomende zoogdiersoorten (met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle soorten amfibieën en reptielen, bepaalde soorten vissen (met uitzondering van soorten van de Visserijwet 1963) en alle van nature op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten. Bovendien is een aantal planten- en diersoorten aangewezen als zijnde beschermde soorten. De Flora- en faunawet bevat een aantal verbodsbepalingen om er voor te zorgen dat de in het wild levende soorten zoveel mogelijk 'met rust gelaten' worden.

Op 21 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur betreffende Art. 75 van de Flora- en faunawet van kracht geworden. Hierbij wordt onderscheid tussen de soorten aangebracht, waarbij onderstaande drie groepen worden onderscheiden.

- *Tabel 1: Algemene soorten*

Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een vrijstelling wordt verleend. Er behoeft geen ontheffing van Art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Wel is op de ingrepen de zorgplicht van toepassing. De zorgplichtbepaling houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving.

In onderhavige rapportage wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet vanwege de geldende vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- *Tabel 2: Overige soorten*

Voor deze soorten geldt dat bij ruimtelijke activiteiten en voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing Art. 75 van de Flora- en faunawet behoeft te worden aangevraagd, mits de activiteiten worden uitgevoerd volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Zolang een dergelijke gedragscode nog niet is geformuleerd zijn werkzaamheden met effecten op deze soorten wel ontheffingsplichtig.

De soorten genoemd in tabel 2 van de Flora- en faunawet zijn in feite middelzwaar beschermd. Om de leesbaarheid van de rapportage te bevorderen wordt in de tekst geen verschil gemaakt tussen strikt en middelzwaar beschermde soorten. Beide categorieën worden aangeduid met 'strikt beschermd' omdat zonder gedragscode dezelfde mitigerende maatregelen genomen moeten worden om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen. In onderhavig project worden geen werkzaamheden onder een gedragscode uitgevoerd.

- *Tabel 3: Bijzondere soorten*

Dit zijn soorten die vermeld staan in bijlagen van de Habitatrichtlijn en alle vogelsoorten. Voor deze soorten geldt dat voor ruimtelijke ingrepen een ontheffing aangevraagd moet worden van Art. 75 van de Flora-

en faunawet. Voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud hoeft voor soorten van tabel 3 geen ontheffing Art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd, mits de activiteiten worden uitgevoerd volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode.

➢ *Vogellijst*

Alle inheemse vogelsoorten zijn strikt beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Tijdens het broedseizoen zijn ook de nesten van vogels beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaard periode voor het broedseizoen. In 2009 is de lijst aangepast met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd (zie kader). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De wetgever verstaat onder vaste verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als vaste rust- en verblijfplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: buizerd en ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

4 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is een toetsing in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Hiermee is de ecologische waarde van het gebied doormiddel van een verkennend natuurwaardenonderzoek in kaart gebracht. Zo wordt eveneens het voorkomen van beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet bepaald. Het verkennend natuurwaardenonderzoek omvat zowel een literatuur- als een veldonderzoek. De gebruikte onderzoeksmethode wordt hieronder beschreven.

4.1 Literatuuronderzoek

Bij het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van reeds bekende verspreidingsgegevens van planten en dieren. Deze zijn o.a. afkomstig uit de database van Ecologisch Adviesbureau Viridis. Bureau Viridis voert namelijk veel onderzoek uit in Provincie Utrecht en heeft daardoor een gedegen gebiedskennis verkregen en een betrouwbare databank opgebouwd.

Zo heeft Bureau Viridis in 2012, in opdracht van de gemeente Amersfoort, vijf gebieden geïnventariseerd in het kader van de actualisatie van het Bestemmingsplan Bedrijventerreinen, waaronder de “Kantorenlocatie Nijkerkerstraat” (Venema, 2012). Daarnaast heeft Bureau Viridis twee rapportages van derden geraadpleegd. Zowel in 2005 als in 2013 is dit gebied namelijk door Ecogroen Advies B.V. onderzocht.

Aanvullend zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen en verscheidene relevante websites geraadpleegd. Het bronnenonderzoek heeft zich voornamelijk gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten zoals broedvogels met jaarrond beschermde nesten (bijvoorbeeld steenuilen) en amfibieën, reptielen, vaatplanten en vleermuizen. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden.

4.2 Veldonderzoek

Naast een literatuuronderzoek heeft Bureau Viridis een veldbezoek uitgevoerd. Dit veldbezoek heeft plaatsgevonden op 7 april 2014. Bij het veldbezoek is op basis van geografische ligging, terreingesteldheid en *expert judgement* beoordeeld of in het plangebied beschermde soorten voorkomen. Er is eveneens beoordeeld of voor beschermde soorten geschikte biotopen aanwezig zijn. Daarnaast is gekeken of aanvullend specialistisch onderzoek noodzakelijk is om de aanwezigheid van soorten en de effecten van de werkzaamheden te kunnen beoordelen.

Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroepen vaatplanten, grondgebonden zoogdiersoorten, vleermuizen, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelde diersoorten onderzocht.

4.3 Analyse

De uit literatuurstudie en veldonderzoek verkregen verspreidingsgegevens zijn geanalyseerd om na te gaan of bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Wanneer uit het onderzoek bleek dat strikt beschermde soorten voorkomen is een effectenanalyse opgesteld. In de effectenanalyse zijn de effecten op de aanwezige soorten beschreven. Er is daarbij aangegeven of en hoe negatieve effecten zo veel als mogelijk voorkomen kunnen worden. In het geval dat negatieve effecten ondanks het nemen van mitigerende maatregelen niet te voorkomen zijn, is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

5 Resultaten en effectbeoordeling

Hierna zijn de resultaten van het literatuuronderzoek en de veldinventarisatie per soortgroep besproken. Daarbij is per soortgroep een effectenbeoordeling opgenomen, waarin helder beschreven wordt of er negatieve effecten op strikt beschermde plant- of diersoorten te verwachten zijn en, indien van toepassing, of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

5.1 Vaatplanten

Het plangebied maakt deel uit van terrein in gebruik zijnde agrarisch grasland. Rondom en binnen het terrein zijn houtwallen aanwezig. In het noordelijke deel van het plangebied betreft het een houtwal van geknotte elzen en enige ondergroei, in het zuiden betreft het een houtwal van geknotte wilgenbomen. De twee percelen worden door een derde houtwal en niet-watervoerende greppel van elkaar gescheiden. In de houtwallen en in en langs de watergangen zijn potentiële groeiplaatsen voor beschermde en bijzondere plantensoorten aanwezig. Tijdens het veldonderzoek zijn echter geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Langs de randen van het terrein, met name aan de oevers van de noordelijke watergang, komen soorten als holpijp, slanke waterkers, watertorkruid en watervioliier voor. Deze soorten wijzen op een watermilieu van goede matige voedselrijke kwaliteit, ondanks de toevoer van landbouwmeststoffen. Er is hier zeer waarschijnlijk sprake van kwelinvloeden. Ook komen veel soorten van schraal vochtig en droog grasland voor, waaronder kale jonker, reukgras en gewone veldbies. Er zijn echter geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effectbeoordeling vaatplanten

Ondanks dat het veldonderzoek is uitgevoerd in een minder geschikte periode voor het inventariseren van planten, is er op basis van *expert judgement* beoordeeld dat er het voorkomen van strikt beschermde plantensoorten uitgesloten is. Dergelijke soorten worden op basis van de aanwezige habitat en huidige gebruik van het terrein niet verwacht.

Het gronddepot zal op het midden van het terrein gesitueerd worden waarbij de aanwezige natuurwaarden (zoals de houtwallen en de oevervegetaties) niet worden aangetast. Er zijn daarom geen negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten.

5.2 Grondgebonden zoogdiersoorten

In de directe omgeving van het onderzoekgebied kunnen enkele algemeen beschermde diersoorten verwacht worden, zoals bunzing, mol en haas. Vanuit de literatuur is het bekend dat er verschillende muizensoorten in en rondom het plangebied voorkomen. Van strikt beschermde diersoorten, zoals das, steenmarter en eekhoorn, zijn in de omgeving waarnemingen bekend. Deze soorten kunnen incidenteel worden aangetroffen, de houtwallen bieden goede schuil- en foerageergelegenheid voor deze soorten. Tijdens het veldonderzoek zijn echter geen sporen van das, steenmarter of eekhoorn aangetroffen. Burchten en wissels van das, bewoningssporen van steenmarter of nesten van eekhoorn zijn niet aangetroffen. Andere strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden op basis van verspreidingsgegevens en het aanwezige biotoop niet verwacht.

Effectbeoordeling grondgebonden zoogdiersoorten

Het plangebied is, met uitzondering van de aanwezige houtwallen en sloten, van geen waarde voor strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

Omdat de houtwallen en sloten in hun huidige vorm behouden blijven, is het redelijkerwijs niet te verwachten dat het aanleggen en gebruik van het gronddepot negatieve effecten heeft op strikt beschermde zoogdiersoorten.

5.3 Vleermuizen

Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt kan onderscheid gemaakt worden in vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Op ba-

sis van literatuuronderzoek is het bekend dat er in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen kunnen verwacht worden. Het is te verwachten dat vleermuissoorten in de aanwezige holtes in de knotbomen een zomerverblijfplaats hebben. De houwallen vormen lijnvormige structuren in het landschap waarlangs vleermuizen een vaste vliegroute kunnen hebben. Ook kunnen meerdere soorten vleermuizen foerageren langs de houtwallen. Tijdens het veldonderzoek in 2012 zijn slechts enkele waarnemingen gedaan van foeragerende en overvliegende gewone dwergvleermuizen, waarbij er langs de Nijkerkerstraat en boven het grasland aan de noordkant van het gebied gefoerageerd werd.

Effectbeoordeling vleermuizen
Er zijn mogelijke vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de knotbomen rondom het plangebied (zomerverblijfplaatsen). Daarnaast vormen de houtwallen een lijnvormige structuur waar vleermuizen gebruik van kunnen maken als vaste vliegroute en maken deze structuren en het plangebied onderdeel uit van geschikt foerageergebied voor vleermuizen.

Voor de voorgenomen ingreep worden de aanwezige houwallen niet gekapt. Het is derhalve uitgesloten dat de ingreep negatieve effecten heeft op vaste rust- of verblijfplaatsen, vliegroutes of geschikt foerageergebied van vleermuizen.

5.4 Vogels
In het plangebied is bekeken of er jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig zijn in de houtwallen of direct nabij het plangebied. Nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van huismussen, bij de woningen aan de Nijkerkerstraat ten zuiden van het plangebied.

Er zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen van vogelsoorten aanwezig in het plangebied. Het aanwezige landschap biedt wel goede condities voor uilen. Het is vanuit de literatuur bekend dat er bijvoorbeeld kerkuil in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Knotbomen kunnen in het bijzonder gebruikt worden door steenuilen. Alle knotbomen in het plangebied zijn afgelopen en gecontroleerd op de aanwezigheid en verblijfssporen van uilen. Deze zijn niet geconstateerd.

Op het terrein zijn soorten als kieviet en scholekster waargenomen. Kievit kan op het terrein mogelijk tot broeden komen. Ook kunnen soorten als merel en roodborst tot broeden komen in de houtwallen. Vogelnesten zijn strikt beschermd gedurende de periode dat de nesten in gebruik zijn.

Effectbeoordeling vogels
Er zijn geen negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten. De werkzaamheden voor het archeologische onderzoek en de aanleg en het gebruik van het gronddepot is gesitueerd op het midden van het terrein waarbij de huidige houtwallen behouden blijven. Ondanks de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen in deze structuren. Wanneer er voldoende afstand behouden blijft tussen de werkzaamheden en de bouwtallen is het uitgesloten dat broedende vogelsoorten door de werkzaamheden verstoord worden.

Indien bij aanvang van de werkzaamheden geconstateerd wordt dat weidevogels zoals kievit op het terrein tot broeden is gekomen, moeten de werkzaamheden uitgesteld worden. Het verstoren van broedende weidevogels kan dan alleen voorkomen worden door te werken buiten de broedperiode van deze vogels (d.w.z. de periode dat het nest in gebruik is).

5.5 Vissen
Rondom het plangebied komen verschillende watergangen voor. De watergangen in het zuidelijke deel van het plangebied bestaan voornamelijk uit ondiepe greppels die vermoedelijk niet permanent watervoereden zijn. Omdat deze greppels regelmatig droogvallen, zijn zij ongeschikt voor vissoorten. De noordelijke watergang is uitermate geschikt voor het voorkomen van vissen, zoals de strikt beschermde kleine modderkruiper en bittervoorn.

Effectbeoordeling vissen
Het is uitgesloten dat het archeologische onderzoek en het aanleg en gebruik van het terrein daarna als gronddepot enig effect heeft op strikt beschermde vissoorten. Er zijn geen werkzaamheden voorzien aan de oevers van de noordelijke watergang. Ook worden voor de werkzaamheden van het archeologische onderzoek geen sleuven gegraven waarbij de greppels worden aangetast. Het gronddepot zal gesitueerd zijn op het midden van het terrein waarbij de omliggende sloten en structuren intact blijven.

Er zijn geen negatieve effecten van de werkzaamheden op strikt beschermde vissoorten te verwachten.

5.6 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn er geen waarnemingen gedaan van amfibieën. Het plangebied is beoordeeld als ongeschikt habitat voor strikt beschermde amfibiesoorten. In de directe omgeving van het plangebied zijn ook geen waarnemingen van deze soorten bekend. Gezien de ligging van het plangebied en de huidige terreingesteldheid, worden derhalve strikt beschermde amfibiesoorten, zoals kamsalamander en rugstreeppad, dan ook niet verwacht.

Met name de randen van de percelen en de sloten en greppels zijn zeer geschikt voor soorten als bruine kikker en gewone pad. De noordelijke watergang is door de goed ontwikkelde begroeiing onder het wateroppervlak zeer geschikt als voortplantingsmilieu voor kleine watersalamander.

Effectbeoordeling amfibieën

Het voorkomen van strikt beschermde amfibiesoorten is gezien de ligging van het plangebied en de huidige kwaliteit van de aanwezige habitat uitgesloten. Strikt beschermde amfibiesoorten worden op basis van hun huidige verspreiding redelijkerwijs niet verwacht.

Het is daarom dan ook niet te verwachten dat de ruimtelijke ontwikkeling negatieve effecten heeft op strikt beschermde amfibiesoorten.

5.7 Reptielen

In de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van ringslang. Deze soort komt namelijk voor op het noordelijke deel van het terrein behorende bij het Landgoed Hoevelaken (gedateerde waarneming). Gezien geografische ligging en de kwaliteiten van de de directe omgeving is het niet reëel om strikt beschermde reptielsoorten nabij de planlocatie te verwachten. Het plangebied is van geen waarde voor reptielen, het is derhalve onwaarschijnlijk dat strikt beschermde reptielsoorten binnen het plangebied voorkomen.

Effectbeoordeling reptielen

Het is uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten veroorzaken op strikt reptielsoorten.

5.8 Ongewervelde diersoorten

Beschermde ongewervelde diersoorten stellen zeer specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn in het geheel geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig.

Effectbeoordeling ongewerveld diersoorten

Het is uitgesloten dat er negatieve effecten zijn voor strikt beschermde ongewervelde dieren.

6 Conclusie en advies

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Om na te gaan of door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet al dan niet overtreden worden, worden de onderzoeksvragen onderstaand beantwoord.

- Zijn in het plangebied strikt beschermde plant- of diersoorten en/of verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig of te verwachten?

Op basis van de resultaten van de quickscan is duidelijk geworden dat er geen strikt beschermde vaatplanten, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels, vissen, amfibieën, reptielen of ongewervelde diersoorten aanwezig of te verwachten zijn.

Wel kunnen vleermuizen gebruik maken van de houtwallen in het plangebied als zomerverblijfplaats en kunnen de lijnvormige structuren in het plangebied door vleermuizen gebruikt worden als vaste vliegroute en foerageergebied. Ook kunnen incidenteel grondgebonden zoogdiersoorten, zoals steenmarter en eekhoorn, voorkomen. Het is daarnaast mogelijk dat weidevogels, zoals kievit, tot broeden kunnen komen op de percelen aan de Nijkerkerstraat.

- Ondervinden aanwezige strikt beschermde soorten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?

Doordat de ontwikkeling op het midden van het terrein gesitueerd is, en de omliggende waarden intact blijven (d.w.z. dat aanwezige houtwallen niet gekapt worden en de watergangen niet gedempt worden), zijn er geen negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden op strikt beschermde vleermuizen en grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten.

Vleermuizen kunnen negatieve effecten ondervinden in het geval dat de aanwezige houtwallen toch beschadigd en/of verwijderd worden voor de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden. Daarnaast kunnen vleermuizen verstoort worden, indien er gedurende de nachtelijke uren gewerkt gaat worden op het gronddepot en het terrein daarbij verlicht moet worden.

Indien er weidevogels tot broeden komen op het terrein, worden zij door de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden eveneens verstoord.

- Zo ja, is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde soorten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?

Om te waarborgen dat er geen negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijk ingreep en de werkzaamheden optreden, is het in dit kader aan te bevelen om bij de aanleg en gedurende de gebruiksfase van het gronddepot, voldoende afstand te behouden tot de houtwallen, zodat de werkzaamheden (zoals het aanvoeren van grond en het storten daarvan) op een later moment geen beschadigingen van de houtwallen oplevert.

Daarnaast is het noodzakelijk om de verlichting op het terrein tijdens de nachtelijke uren te beperken. Vleermuizen zijn namelijk gevoelig voor lichtverstoring. Om uit te sluiten dat een vaste vliegroute wordt verstoord en dat geschikt foerageergebied voor vleermuizen verdwijnt, is het daarom noodzakelijk om de verlichting van en op het terrein te beperken. Bij voorkeur dienen er om deze reden geen werkzaamheden in de nachtelijke uren te worden uitgevoerd. Verder is het aan te bevelen om gebruik te maken van objectgerichte verlichting op het terrein.

In het geval er broedende weidevogels aanwezig zijn op het moment dat de werkzaamheden worden aangevangen, is het noodzakelijk om de werkzaamheden uit te stellen. Het verstoren van broedende vogels is namelijk uitdrukkelijk niet toegestaan onder de Flora- en faunawet. Het is derhalve niet mogelijk de werkzaamheden eerder aan te vangen dan het moment dat aanwezige nesten niet meer in gebruik zijn.

Verwacht wordt dat aan alle beschreven maatregelen voldaan kan worden. Er zijn in dat geval geen nega-

tieve effecten op strikt beschermde plant- en diersoorten aan de orde.

- Is het te verwachten dat het noodzakelijk is om een ontheffing voor de Flora- en faunawet aan te vragen?

Met inachtneming van de beschreven mitigerende maatregelen om negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden te voorkomen, is het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

6.2 Mitigerende maatregelen

Indien de beschreven mitigerende maatregelen in acht worden genomen, is er geen sprake van een overtreding van de Flora- en faunawet.

Het betreft de volgende maatregelen:

- het behouden van de aanwezige houtwallen en omliggende watergangen;
- het voldoende afstand houden van de omliggende natuurwaarden zodat de werkzaamheden (zoals het aanvoeren van grond en het storten daarvan) op een later moment geen beschadigingen van de houtwallen oplevert;
- het beperken van de verlichting op het terrein, waarbij de voorkeur uitgaat naar het niet werken tijdens de nachtelijke uren en, indien nodig, het gebruik van objectgerichte verlichting;
- het werken buiten het algemene broedseizoen van vogels. De algemene broedperiode loopt globaal van 15 maart tot 15 augustus. Ook broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet;
- indien de werkzaamheden plaatsvinden in de algemene broedperiode, dient vooraf gecontroleerd te worden of er bijvoorbeeld geen weidevogels op het terrein tot broeden zijn gekomen. Bij afwezigheid van broedende vogels, kunnen de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden direct aangevangen worden.

6.3 Conclusie en advies

Met inachtneming van de beschreven mitigerende maatregelen, zijn negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en werkzaamheden op strikt beschermde flora en fauna uitgesloten. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is niet aan de orde. Er is geen aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek.

Met betrekking tot de te houden afstand van de houtwallen en het te realiseren gronddepot adviseren wij een afstand van minimaal 5 meter. Dit geeft voldoende ruimte om beschadigingen te voorkomen en de natuurwaarde van de houtwallen te behouden.

Gronddepots vormen, door de aanwezigheid van steile taluds, een geschikte biotoop voor oeverzwaluwen. Zeker wanneer deze grondepots zich in de directe omgeving van water bevinden. Oeverzwaluwen jagen namelijk boven het water op insecten. De oeverzwaluw broedt in kolonies in zelfgegraven holtes. Voor het gronddepot is kan het van belang zijn broedende oeverzwaluwen te voorkomen op de gronden die afgevoerd moeten worden. Dit kan eenvoudig gerealiseerd worden door de aanleg van steile wanden te beperken of door steile wanden met een zeil af te dekken. Gronden die langer blijven liggen (en niet in de broedperiode van vogels afgevoerd hoeven te worden) kunnen juist geschikt gemaakt worden voor oeverzwaluwen om tot broeden te komen, door ze te voorzien van een steil talud. Indien oeverzwaluwen tot broeden komen, is het niet mogelijk om te grond af te voeren voor gebruik of om nieuwe grond op die locatie aan te voeren.

7 Literatuur

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M., 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Bijlsma, R.G., 1993
Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels. Uitgeverij Schuijt & Co, Haarlem

Creemers, R.C.M. & Delft, J.J.C.W. van, (redactie), 2009.
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Heijkers, D, de Jong, Th & Krekels, R., 2004.
Actieplan Kamsalamander en Ringslang, Gelderse Vallei en Eemvallei. in opdracht van: Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei & Samenwerkingsverband natuurorganisaties Gelderse Vallei.

Heinen, M.A., 2013.
Quickscan Flora- en faunawet Nijkerkerstraat, Amersfoort. Inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van Flora- en faunawet. 13-199. Ecogroen Advies.

Husting, F. & Vergeer, J., 2002.
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000 Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Twisk, P., Diepenbeek, A. van & Bekker, J.P., 2010.
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Venema, H.G., 2012.
Inventarisatie vijf gebieden in Amersfoort Noord-oost voor bestemmingsplan Bedrijventerreinen. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg.

Vries, E. de, 2005.
Ecologisch onderzoek Bestemmingsplan Nijkerkerstraat e.o. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet. Am(02)_210605. Ecogroen Advies.

Zoogdiervereniging, 2014
Verspreidingsgegevens van inheemse zoogdieren via www.zoogdiervereniging.nl.